

21.1.2022, Dnro TRE:479/02.04.04/2022

Lainanottosuunnitelma 2022

1	Tiedot lainan ottajasta	1
1.1	Lainan ottaja	1
1.2	Päätökset lainojen ottamisesta	1
1.3	Lainojen raportointi	2
2	Ottolainaus	2
2.1	Nykyiset korolliset velat	2
2.2	Rahoitusriskien hallinta	3
2.3	Vihreä rahoitus	5
2.4	Korko- ja rahoitusmarkkinoista	5
3	Uusien luottojen nostot 2022	6
3.1	Rahoitustarve vuonna 2022	6

1 Tiedot lainan ottajasta

1.1 Lainan ottaja

Tampereen kaupunki, Y-tunnus 0211675-2, lainojen hoitajana konsernihallinto, omistajaohjausyksikkö.

Lainanottosuunnitelmassa käsitellään kaupungin korollisia velkoja, niiden nykytilaa ja tulevaa kehitystä. Tytäryhtiöt eivät ole mukana tarkastelussa. Korollisiin velkoihin luetaan kuuluvaksi kaikki sellainen taseen lyhyt- ja pitkäaikainen vieras pääoma, jota kaupunki on hankkinut ulkopuoliselta lainanantajalta toimintansa rahoittamiseksi ja josta lähtökohtaisesti maksetaan korkoa.

1.2 Päätökset lainojen ottamisesta

Voimassa olevat rahoitus- ja takaustoiminnan periaatteet on hyväksytty valtuustossa 16.9.2019.

Nämä periaatteet linjaavat yleisellä tasolla lainanottoa ja sitä tarkentavat vuosittain laadittavat lainanottosuunnitelmat. Valtuuston hyväksymissä periaatteissa on määriteltä kaupunkin ottamisesta, konsernitilin hallinnoinnista ja korkoriskin hallintaan solmittavista johdannaissopimuksista. Konsernihallinnon toimintasäännöllä konsernijohtaja on delegoinut konsernitilin hallintoihin ja johdannaissopimuksiin liittyvän päätösvalan toistaiseksi liiketoiminta- ja rahoitusjohtajalle.

1.3 Lainojen raportointi

Lainakannan kehityksestä raportoidaan taulukkomuodossa kuukausittain pormestarelle, konsernijohtajalle ja sisäiselle tarkastukselle. Tämän lisäksi lainakannan kehityksestä raportoidaan kaupunginhallitukselle talousraporttien yhteydessä. Kaupunginhallitukselle laaditaan myös kerran vuodessa laajempi yhteenveto lainakannasta ja sen kehityksestä tilikauden päättymisen jälkeen.

Lainatietoja ylläpidetään ja niistä raportoidaan Kuntarahoituksen digitaalisella palvelualustalla, jossa Kuntarahoitus ylläpitää omien lainojensa, sopimustensa ja kuntatodistusohjelmansa tiedot. Muilta rahoittajilta otettujen lainojen tietoja ylläpitää omistajaohjausyksikkö.

2 Ottolainaus

2.1 Nykyiset korolliset velat

Kaupungin korolliset velat koostuivat vuodenvaihteessa 2021 rahalaitoslainoista ja tytäryhtiölainoista. Joukkolainoja tai lyhytaikaisia kuntatodistuksin nostettuja lainoja ei tilinpäätöshetkellä ollut.

Kaupungin merkittävin yksittäinen rahoittaja on Kuntarahoitus Oyj, jonka toiminta- ja kilpailukyky on säilynyt korkeana rahoitusmarkkinoiden epävarmoinakin aikoina. Toinen huomattava rahan lähde on ollut omilta konserniyhtiöiltä konsernitilin kautta saatu sisäinen velka. Huomattavaa on myös perinteisen pankkirahoituksen olematon rooli.

Viime vuosina on erityisluottolaitosten, kuten Euroopan Investointipankin ja Euroopan Neuvoston Kehityspankki CEB:n rooli kasvanut vahvasti. Kuntarahoitus Oyj:n ohella edellä mainitut kykenevät vahvan luottoluokituksen ansiosta edulliseen varainhankintaan ja edelleen luotottamaan asiakkaitaan kilpailukykyiseen hintaan pitkällä maturiteeteillä. Myös joukkolainamarkkinan kiinnostus suomalaisia kuntia kohtaan on korkealla ja lainaehdot kilpailukykyisiä, tosin lainojen maturiteetti rajautuu keskipitkiin 4–6 vuoden mittoihin, jolloin se ei kohtaa kuntien pitkäaikaisten investointien kanssa.

Vuonna 2021 korollista velkaa nostettiin 5,4mEUR, joka oli huomattavasti vähemmän kuin talousarviossa hyväksytty 145 mEUR. Vähäiseen lainannostoon vaikutti mm. kaupungin hyvä kassatilanne ja oleellisesti talousarviota parempana toteutunut vuosikate. Myös investoinnit jäivät talousarviota vähäisemmiksi.

Kaupungin rahoittajat 12/2021 (t€):	891 008	100 %
Kuntarajoitus Oyj	307 146	34 %
Tytäryhtiöt	213 251	24 %
Euroopan Investointipankki	207 619	23 %
Council of Europe Development Bank CEB	99 333	11 %
NIB Pohjoismaiden Investointipankki	40 323	5 %
Deutsche Pfandbriefbank AG	23 333,3	3 %
Tampereen kaupungin henkilöstökassa	2,6	0 %
Kuntatodistukset	0,0	0 %

2.2 Rahoitusriskien hallinta

Tampereen kaupunki toteuttaa varainhankintaansa euromääräisillä lainoilla.

Pääasiassa lainat toteutetaan kahdenvälisillä velkakirjalainoilla, leasing-sopimuksilla tai pankkien välittämällä joukkovelkakirjalainoilla, jotka tyypillisesti myydään institutioiden sijoittajille. Suurten hankkeiden rahoituksessa voidaan harkita myös elinkaarimalleihin sisältyviä rahoituksia.

Lyhytaikaista rahoitusriskiä (alle 12 kuukautta) hallitaan ylläpitämällä soveltuvaa likviditeettipuskuria tilivarojen muodossa sekä ottamalla tarvittaessa lyhytaikaista velkaa kuntatodistusmarkkinalta. Likviditeetin hallinta perustuu Monetra Pirkanmaa Oy:n ylläpitämään konsernin kassaennustejärjestelmään, jonka tuottaman tiedon perusteella mm. ajoitetaan lainannostot ja muut toimenpiteet.

Kuntatodistukset tarjoavat joustavan ja edullisen lyhytaikaisen rahoitusinstrumentin likviditeetin hallintaan. Kuntatodistusten enimmäismaturiteetti on yksi vuosi ja niitä voidaan laskea liikkeelle valtuuston talousarviopäätöksen mukaan samanaikaisesti enintään 60,0 milj. euroa.

Hallitakseen pitkäaikaista jälleenrahoitusriskiä kaupunki pyrkii hajauttamaan varainhankinnan maturiteeteiltaan, instrumenteiltaan ja rahoittajapohjaltaan. Varainhankintaa ja takaisinmaksuohjelmia tehdään siten, että ajallisia ylisuuria jälleenrahoituksen riskikeskittymiä ei pääse syntymään. Kaupungin varainhankinnassa ylläpidetään toimivia rahoittajasuhteita kotimaassa ja kansainvälisesti, jolloin turvataan erilaisissa markkinaolosuhteissa suurtenkin rahoitustarpeiden tehokas toteutus. Kaupunki hankkii tyypillisesti pitkäaikaista rahoitusta 5-25 vuoden maturiteeteissa. Tavoitteena on tasainen ja keskittymiä välttävä takaisinmaksuaikataulu sekä markkinaolosuhteiden tehokas hyödyntäminen. Kaupungin rahoituksen ollessa pitkäaikaista on tärkeää hallinnoida myös korkoriskiä.

Korollinen velka altistaa kaupungin korkoriskille, jota pyritään hallitsemaan aktiivisin toimin. Korkoriskillä tarkoitetaan markkinakorkojen muutoksesta aiheutuvaa epävarmuutta kaupungin korkomenoissa ja tuloksessa tulevaisuudessa. Valtuusto on rahoituksen ja sijoitustoiminnan korkomenojen vaihtelun saavuttamisen. Korkojohdannaissovimuksilla tavoitellaan osan korkoriskistä poistamista tai pienentämistä käyttämällä muun muassa koronvaihtosopimuksia, joissa maksetaan kiinteää ja vastaanotetaan vaihtuvaa korkoa. Tällaisten sopimusten taloudellinen vaikutus vastaa lainojen muuttamista vaihtuvakorkoisista kiinteäkorkoisiksi.

Siltä osin, kun lainoihin sisältyvää korkoriskiä on rajattu johdannaissovimuksin, joudutaan hyväksymään laskennallinen korkohintariski, jolla tarkoitetaan korkotason muutoksen vaikutusta tehdyn kiinteäkorkoisen sopimuksen arvoon. Toisaalta, mikäli kaikki lainat pidettäisiin vaihtuvakorkoisina, altistuisi kaupunki korkovirtariskille eli markkinakorkojen muutokselle ja korkomenojen ennustettavuus heikkenisi. Korkovirtariskin hallintaa voidaan toteuttaa kiinteäkorkoisilla lainoilla, koronvaihtosopimuksilla, korko-optioilla tai edellisten yhdistelmällä siten, että sopimusten toteutuminen johtaa riskin pienenemiseen sovituissa rajoissa.

Johdannaissovimusten maturiteetti voi olla huomattavastikin keskimääräisiä lainamaturiteetteja pidempi, sillä kaupungin korollisen velan määrän arvioidaan olevan tulevaisuudessa voimakkaasti kasvussa. Vuoden 2021 toteuman perusteella suunnitelmakauden (2022–2025) päätteeksi kaupungilla arvioidaan olevan korollista tasevelkaa noin 1397 milj. euroa. Lisäksi suunniteltujen investointien taloudellinen pitkäaika on selvästi velkamarkkinoiden toimivia maturiteetteja pidempi, jolloin valtaosa lainoista tullaan jälleenrahoittamaan, ja riskin pitkään rajaaminen on perusteltua.

Lainasalkun suojausaste (seuraava koronkiinnitys > 12 kuukautta) pyritään valtuuston päätöksen mukaisesti pitämään 40–60 prosentissa siten, että suojausasteen profiili on tulevaisuudessa laskeva. Tällöin kaupungilla on aina mahdollisuus hyötyä osalla rahoituksesta korkojen laskusta sekä mahdollisuus tehdä tulevaisuudessa uusia suojaussopimuksia. Suojausasteen määrittäminen tehdään korkoterminien mukaisesti laskettuna ja huomioiden myös ehdolliset suojat markkinoiden ennustaman mukaisesti. Suojausasteen laskennassa ja ylläpitämisessä huomioidaan kaupunginvaltuuston hyväksymien taloussuunnitelmien mukainen odotus korollisen velan määrän kehityksestä sekä rahoitusleasing-sopimusten pääoma. Johdannaissovimuksissa suositetaan rakenteita, jotka pitkällä aikavälillä tasaavat ja/tai alentavat kaupungin korkomenoja ja pienentävät menojen volatilitteettia. Sopimusten maksettava enimmäiskorko on oltava tiedossa sopimusta tehtäessä. Mainitut tavoitteet johtavat siihen, että korkeiden euribor-korkojen aikaan kaupunki saa säästöä, mutta matalien korko-

jen aikana sopimuksista joudutaan maksamaan kiinteän koron ja vaihtuvan markkinakoron erotusta. Vuonna 2021 vallinnut negatiivinen korkoympäristö on vaikuttanut rahoituksen hintaan suotuisasti. Kuntarahoitus teki syksyllä 2021 päätöksen velkakirjaluottojen osalta kokonaiskoron nollalattiaan siirtymisestä.

Lainasalkun suojausaste vuonna 2021 oli talousarviota pienemmästä lainannostosta johtuen hieman tavoitetta korkeampi mutta se tulee laskemaan tavoitteen mukaiseksi 2022. Vuoden 2021 lopussa suojausaste oli noin 64 % ja vuoden 2022 lopussa se tulee ennusteen mukaan olemaan noin 57 %. Vuodelle 2022 ei ole tarkoituksenmukaista lisätä voimakkaasti lainasalkun suojausta mutta hienoinen suojausten lisäys tai tehtyjen suojausten muutokset ovat mahdollisia.

2.3 Vihreä rahoitus

Ympäristöystävällisiin investointeihin tarkoitettua vihreää rahoitusta pyritään käyttämään mahdollisimman paljon tilanteissa, joissa kaupungin investoinnit sen käytön mahdollistavat ja rahoituksen saatavuus ja ehdot ovat kilpailukykyisiä. Vihreää rahoitusta voi hakea investointihankkeeseen, jossa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia ja vihreä rahoitus on osoitus kaupungin panostuksista ympäristön hyvinvointiin. Vihreän rahoituksen hyödyntäminen voi tuoda kaupungille taloudellista etua maine- ja muiden hyötyjen lisäksi.

2.4 Korko- ja rahoitusmarkkinoista

Äärimmäisen poikkeuksellisina vuosina 2020–2021 Euroopan Keskuspankki, kuten lähes kaikki muutkin isot keskuspankit, on päättänyt erittäin suurista arvopapereiden osto-ohjelmista. Näiden tarkoituksena on ollut pitää raha liikkeessä ja pitkät valtionlainakorot matalina. Keskuspankin ostojen seurauksena korot painuivatkin ennätysmallisen alas ja negatiivisiksi. Korkomarkkinoiden käyttäytyminen ja kehitys on tarkasteluhetkellä hyvin vaikeasti ennakoitavissa ja kaupungin tulee olla varautunut poikkeuksellisiin korkoliikkeisiin. Tällä hetkellä inflaatiopaineet ovat nousseet ja markkinahinnoittelu euriborien nousulle on jyrkentyneet. On todennäköistä, että lyhyet korot ovat hyvin matalalla vielä jonkin aikaa, mutta pitkien korkojen nousu saattaa ylittää ja toteutua markkinaennusteita suurempana ja nopeampana. Euroopan Keskuspankin koronnoston aikataulusta ei markkinoilla ole selvää näkemystä.

Kaupungin velanhankinnan kannalta ovat erityisluottolaitokset, kuten Kuntarahoitus Oyj, Euroopan Investointipankki ja Euroopan Neuvoston kehityspankki CEB, nousseet merkittävään asemaan. Näiden varainhankinta on korkean luottoluokituksen turvin edullista, ja ne kykenevät tarjoamaan asiakkailleen pitkiä ja ehdoiltaan kilpailukykyisiä luottoja. Kaikkiin luottolaitoksiin on kohdistunut entistä suurempaa sääntelyä ja

pääoman käytön valvontaa, mikä on nostanut sekä velkapääoman hintaa että kiristänyt saatavuutta ja lyhentänyt maturiteetteja. Liikepankkien tarjoamat lainanmaturiteetit ja ehdot eivät ole olleet kaupungin kannalta varteenotettavia vaihtoehtoja edellä mainituille.

Kotimainen joukkolainamarkkina toimii myös hyvin, tosin laina-ajat rajoittuvat 5–7 vuoteen, eivätkä ne siksi ole hyvä ratkaisu kaupungin perusrahoituksessa. Niiden käyttö varainhankinnan hajautuksen ja asiallisen hinnoittelun ansiosta on kuitenkin syytä pitää mahdollisuutena.

Kuntatodistusmarkkina toimii alle vuoden mittaisissa maturiteeteissa erinomaisesti ja se mahdollistaa tehokkaan lyhytaikaisen lainauksen maksuvalmiuden ylläpitämiseen.

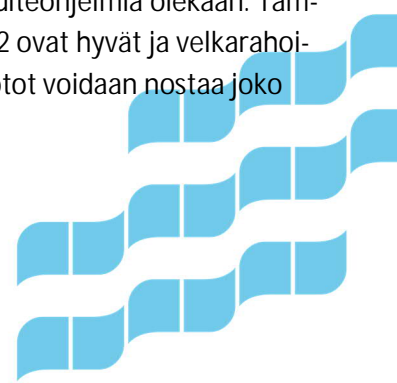
3 Uusien luottojen nostot 2022

3.1 Rahoitustarve vuonna 2022

Vuonna 2022 kaupungin korollisen velan odotetaan kasvavan 114,3 milj. euron verran ja vuoden lopussa velkaa olisi 2021 toteuman huomioiden noin 992 milj. euroa (arvio konsernitilisaldosta 200 milj. euroa). Tämän lisäksi arvioidaan rahoitusleasingvastuita olevan lähes 100 milj. euroa, joten koko korollinen vieras pääoma nousee yli 1 100 milj. euron. Velan kasvu johtuu ennen kaikkea kasvavan kaupungin suurista investointitarpeista ja investointien tulorahoitusosuuden matalasta 36 prosentin tasosta talousarviossa. Vuoden 2022 rahoitustarve ja nostoaikataulu tarkentuu taloustilanteen mukaan vuoden kuluessa.

Valtuustoon nähden talousarviossa on sitovaa pitkäaikaisten korollisten velkojen muutokset. Lyhytaikaisten velkojen muutos, mitä mm. lainat tytäryhtiöiltä ja kuntatodistukset edustavat, eivät ole sitovia. Tytäryhtiöiden tilivarojen muutoksia kaupunki ei omilla päätöksillään voi edes säädellä.

Alkaneen vuoden 2022 bruttorahoitustarve on 140 milj. euroa ja vanhojen lainojen lyhennyksiä on 25,7 milj. euroa. Vuoteen 2022 lähdetessä kaupungin maksuvalmius on korkea ja lainannostotarvetta ei ole nähtävillä ainakaan alkutalven aikana. Kaupungilla ei tällä hetkellä ole sovittuna puitelainasopimusta Euroopan Investointipankin kanssa. Council of Europe Development Bankin (CEB) kanssa on sovittu 2021 uudesta 60 milj. euron puitelainasopimuksesta. Kuntarahoitus Oyj:n rahoitusmahdollisuudet ovat erinomaiset, vaikka heidän kanssaan ei puiteohjelmia olekaan. Tampereen kaupungin rahoitukselliset valmiudet vuoteen 2022 ovat hyvät ja velkarahoituksen saatavuus on erinomainen tällä hetkellä. Uudet luotot voidaan nostaa joko

lyhennysohjelmaisina tai kerralla takaisin maksettavina. Pääsääntöisesti luotot nostetaan vaihtuvakorkoisina.

Talousarvion pitkäaikaisen luotonottovaltuuden lisäksi lyhytaikaisia luottoja saa olla kulloinkin enintään 60 milj. euroa. Tätä lyhytaikaista tarvetta varten kaupungilla on neljä kuntatodistusohjelmaa eri rahoituslaitoksissa. Rahoituslaitosten perinteisten velkakirjalainojen vaihtoehtona kaupunki voi hankkia rahoitusta myös uuden joukko-velkakirjalainan liikkeeseenlaskulla.

